

V razpravo je poseglo jako mnogo govornikov. Nekateri so seveda govorili skozi okno.

Posl. Lenkh je razpravljal o težavah pri hidrotehničnih zadevah, na kar je posl. Hribar naznanil, da se ustanovi melioracijski zaklad, da bo možno stroške pokriti.

Posl. Žitnik se je potozal za uravnavo Mirne, Modic za uravnavo Pivke, Pakiž za odvajanje vode iz Struške doline, Božič jako korenito o vipavskih vodah, dr. Tavčar o novomeškem vodovodu.

Nekoliko debate je bilo glede kmetijske šole na Gorenjskem in je bilo sklenjeno, da dež. odbor predloži poročilo o tem, kar je v tej stvari storil.

Posl. Božič je obširno in korenito razpravljal o govedoreji, posl. Jelen o varstvu pticev, posl. Schweiger o streljanju proti toči in posl. Lenarčič o izvažanju tavolet.

Razprava o deželni kulturi je bila s tem končana.

Politični pregled.

Shod nemških zaupnikov. — Dne 9 aprila so se sešli na Dunaju pooblaščenca nemških strank na posvetovanje glede nemških postulatov. Odsotna sta bila Lueger in Hofmann — Wellenhof. Vseh udeležencev je bilo 17. Poročevalci so bili Prade za Češko, Gross za Moravsko, Kaiser za Šlezijo, Liechtenstein za Gor. in Dol. Avstrijsko ter za Solnograško, Hohenburger za Štajersko, Lemisch za Koroško, Schwegel za Kranjsko in Grabmayer za Tirolsko. Sklenilo se je varovati najstrožjo tajnost glede posvetovanj in sklepov. Zaupniki so izvolili pododsek, v katerem so Gross, Hohenburger, Bärnreither, Pergelt, Liechtenstein in Prade. Toliko naznanja poseben komunikat, privatno se poroča, da so zaupniki sklenili, zjediniti se najprej glede tistih zahtev, ki jih oglašajo vse nemške stranke za vse kronovine, potem šele o drugih zahtevah razpravljati. Pododsek začne svoje delo šele po zasedanju dež. zborov.

§ 14. v štajerskem dež. zboru. — Dne 7. aprila Gradec. Posl. Kottulinsky in drugovi so vprizorili s slabo motiviranim predlogom glede jezikovnega zakona na podlagi § 14. veliko debato ter zahtevali: vlada se pozivlja, naj poskrbi, da se izvoli ustavni odsek, ki bode dognal upravičenost tega jezikovnega zakona. Namestnik je izjavil na to, da sme dež. zbor po § 18 dež. reda pač posvetovati se in sklepati o zakonih, ki so že sklenjeni in ko so že izdani, ne pa o zakonu, ki se morda šele kedaj izda. Vsa debata in vsi sklepi štajerskega deželnega zbora o jezikovnem zakonu s § 14. imajo torej samo akademično veljavo, ter se je s tem prekorajčil delokrog v deželnem zboru. Nemški poslanci so namestnika ves čas motili ter klicali: „Tu se mora vse premeniti“. Debata se bo v prihodnji seji nadaljevala.

Vojaške nemške šole. — Vlada hoče ustanoviti na Češkem in Ogerskem nekaj nemških šol. Češki in ogerski listi proti temu odločno protestujejo.

Štajerski dež. zbor je imel v petek dne 7. t. m. najmanjsto sejo. Dež. odbor je predložil razna poročila mej drugimi načrt zakona, s katerim se preminja dež. volilni red za Štajersko. Poslanec Hagenhofer in tovariši so predlagali, da dež. odbor podpira snovanje kmetijskih zadrug po potovalnih učiteljih, s primernimi pravili in denarnimi sredstvi, ter naj se v to svrhu dovoli 5000 gld. kredita. Poslanec Žičkar in

slovenski tovariši so predlagali: Povodnji mejne reke Sotle povzročajo vsako leto v rogaškem, kozjanskem in breškem okraju veliko škode. Vlsed tega se naroča dež. odboru, da prej ko mogoče prične z uravnavo Sotle in v ta namen od države izposluje izdatno podporo.

Socijalno-demokratski strankarski shod. — Zastopniki avstrijske socijalne demokracije, pred vsem židovski voditelji, zbero se letos v Brnu. Shod se vrši na binkoštno praznike, pričnši z nedeljo, 21. maja in bo baje trajal celih pet dnij. Razgovor bo o naslopnih glavnih točkah. Politični položaj in taktika, organizacija celokupne stranke, mejnarodna-socijalna demokracija in narodnostni prepričanja v Avstriji, volitev komisije za revizijo strankarskega programa, delavsko varstvo, konsumna društva in žensko gibanje. To so točke, o katerih bodo razpravljali prvaki stranke. „ljudskih osrečevalcev“. Posebno zanimiva bo vsekako razprava o narodnostnem prepričanju v katero bodo z veliko vnemo posegali pristno. „Mejnarnodni“ židje in njih verni sodrugi. Govorili bodo tudi o konsumnih društvah. Kaj bodo sklenili v tem oziru in ali bo pri tej točki prišlo do sporazumljenja, se danes še ne more soditi, ker na jedni strani je v rokah socijalne demokracije precej konsumnih društev, katerih glavni smoter je pa po vsem drugi kakor oni naših enakih ustanov, na drugi strani pa lastni pristaši te stranke pobijajo gospodarske zadruge, menda zato, ker so jih jeli snovati in jih vodijo z mogočim uspehom zagrizeni klerikalci. „Program“ socijalne demokracije je jel tudi že šepati, ker bo treba nove komisije, da ga zopet zakrpa.

„Proč od Rima“. — Schönerer je upal, da bode prestopilo do Velike noči 10 000 Avstrijcev v protestantizem, a se je zmotil. Tako visocega števila navzlic najbesnejši agitaciji ni bilo možno doseči. Sedaj je izdal Schönerer nov poziv do avstrijskih Nemcev, naj hite prestopati, ter da jim ni treba čakati, da se doseže število 10.000. Imen prestopnikov ne misli Schönerer objaviti. Wolf je tudi že prestopil z vso svojo družino, Schönerer pa hoče biti 10 000 prestopnik.

Zglaševanje rezervistov. — Vojno ministerstvo je poslalo vsem vojaškim poveljstvom in četam ukaz radi zglašanja pri kontrolnih shodih. Vojni minister pravi, da je smatrati po § 150. voj. kazenskega zakona za zločine in subordinacije, ako se kdo ustavlja izvršiti službeni ukaz. Ako se torej mej kontrolnim shodom branijo, oglašiti se vojaki z besedo „hier“, zagreše se proti subordinaciji ter so kaznivi. Obsoditi se morejo v ječo za šest mesecev do jednega leta. Ako pa se jih ustavi soglasno več, dobi to ustavljanje značaj upora. Hujskanje rezervistov k ustavljanju pa je kaznivo po § 222. voj. kazenskega zakona. Dosedanji prestopki pri kontrolnih shodih se bodo kaznovali samo disciplinarnim putem, v bodoče pa je postopati strogo po vojnem zakoniku.

Italijani in tirolski dež. zbor. — Načelnik kluba italijanskih dež. poslancev, baron Malfatti, je sklical dne 6. aprila italijanske državne in deželne poslance, da jim poroča o vspehih pogajanj, katere je vodil imenom vlade posl. dr. Kathrein z voditelji tirolskih Italijanov glede administrativne avtonomije južnega italijanskega dela Tirolske, oziroma glede udeležbe Italijanov bodočega deželnozborskega zasedanja. Kolikor je znano, so ostala vsa pogajanja brezvspešna, ter se Italijani tudi letos ne udeležijo deželnozborskih sej v Inomestu.

Konferenca za splošno razoroževanje. — Šest mesecev je minilo, odkar je car Nikolaj II. poslal v svet svoj mirovni predlog. Kar se vsem mirovnim društvom in njihovim velikim kongresom ni posrečilo, to je dosegel car največje evropske države in največje armade z jednim samim pozivom. Devetnajst evropskih držav in Zjedinjene države, Kitajska, Japonska, Perzija in Siam se udeležijo velike konference v nizozemski tih prestolici, v Haagu. Druga okrožnica ruskega zun. ministra Muravjeva, prinaša osem točk obširnega vzpo-

reda, ki se bode razpravljalo. Te točke obsegajo pred vsem te-le določila. Sedanje efektivno število vojaštva na suhem in na morju se ne pomnoži več, in tudi vojni proračun se ne zviša. Določi se rok, do katerega se to število in proračun še znižata. Prepoved se upeljati novo orožje in nove eksplozivne snovi, katerih uporaba se sploh omeji. Podmorski torpedovski čolni so prepovedani. Kakor se poroča, nista dobila povabila niti papež, niti knez bolgarski.

Izseljevanja v Srbijo. — Radi neprestanih nasilstev Arnavtov prihaja vedno več beguncev iz Stare Srbije na Srbsko. Vlada mora ne le skrbeti za begunce, ampak tudi paziti na nje, ker je mej njimi več dvomljivih individejev. Srbski poslanik je izročil Porti noto, v kateri so pojasnjeni vzroki, ki so prisilili begunce k temu činu; a Porta je dala ta nota v svoj — arhiv k milijonu takih not, katere žro molji že desetletja, dočim je ostalo na Balkanu vse pri starem.

Italija in trozveza. — Nekateri trozvezni prijazni krogi izražajo opetovano željo, naj bi se te varuhinje svetovnega miru vedno tesneje oklepali in s tem zvezo samo kot tako še bolj utrdili. Vidi se jim toraj, da ta vez ni več posebno trdna, in hočejo ji menda pomagati na noge. Takih mislij je bržkone tudi italijanska vlada, kar kažejo njeni najnovejši čini. Na severno, to je na italijansko-avstrijsko mejo odposlalala je te dni komisijo častnikov generalnega štaba, da izgotove tam priprave za nove utrdbe. Pred vsem, pravijo, treba zavarovati pontebesko železnično progo. Na ta način pač ne utruje zvezo mej Italijo in našo državo, in čuditi se le moramo, da naš zunanji urad more le mirno gledati tako počenjanje sprijateljene države.

Samoa. — Radi enakih pravic na nemirnem otoku Samoa so sklenile Anglija, Amerika in Nemčija sestaviti komisijo, ki se snide v Washingtonu ter bode na to odpotovala na Samoo. Ako se komisija ne bode mogla zjediniti, bode švedski kralj Oskar razsodnik.

Boj na Filipinih. — Američani še vedno zmagojujejo nad svojimi nasprotniki, in ako smemo verjeti poročilom ameriških generalov poročevalcev, je dobro utrjeno vstaško mesto Malolot že v ameriških rokah. Vsa vojna sila je sedaj koncentrirana pri Marilao, v čegar okolici se sem ter tja bijejo manjši neznatni boji. Boj za mesto Malolot je bil zelo vroč. Pri tem boju so izgubili Američani večje število mož, mej tem ko izguba vstašev ni posebno velika, ker je vodja Aguinaldo poslal v boj le nekaj svojih mož in še ti se niso hoteli pokazati sovražniku. Američani so pridobili precej tal, ki so jih vstaši popolno izpraznili, toda ne koristi jim to za sedaj prav nič, ker ne morejo prebivati v popolno opustošenih krajih.

Določbe o ustanovitvi zavodov in postaj za prasičjo rejo, potem o oddaji posameznih mrjascev.

C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani ustanovi vsled odloka vis. c. kr. kmetijskega ministerstva z 9. dne julija 1898. l., števil. 8426./1141. v povzdigo prasičje reje na Kranjskem:

A. Zavode za prasičjo rejo pod temi-le pogoji:

1.) Kdor se poteguje za tak zavod, se mora že pečati s prasičjo rejo ter imeti vsaj enega mrjasca in pet svinj.

Poverjenec glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe si ogleda prosičeve prasiče, in je ustanovitev zavoda za prasičjo rejo odvisna od kakovosti plemenskih prasičev.

2.) Prosilec, pri katerem se ustanovi zavod, dobi polnokrvnega mrjasca; zanj pa mora c. kr. kmetijski družbi dati dva prasiča, 10—12 tednov stara, popolnoma sposobna za plemo.

Družba ima pravico, izbrati si dva prasiča, kakeršnega spola jih hoče imeti, in tudi sama določi, kdaj jih vzame.

Ako pa družba leto dnij, odkar je prosilcu dala mrjasca, ne potrebuje izgovorjenih prasičev, potem namestu njih lahko zahteva za vsacega 20 gld. v gotovini.

Mrjasce ostane toliko časa lastnina c. kr. kmetijske družbe, dokler zavod ne izpolni svoje dolžnosti.

3.) Zavod za rejo prasičev se nadalje zaveže, vse prasiče, sposobne za plemo, kar jih ne potrebuje za domačo rejo, oddati na zahtevo c. kr. kmetijski družbi po 60 kr. kilogram žive teže.

4.) Na dve leti dobiva zavod za prasičjo rejo po enega polnokrvnega mrjasca pod istimi pogoji, ki so navedeni v 2. odstavku.

5.) Prasiči v zavodu se zaznamujejo z znamkami.

6.) Ako zavod prosi za izvirne polnokrvne plemenske svinje, mora jim jih družba dati, ako ji to dopuščajo sredstva, s popustom 10% kupne cene.

7.) Voditelj zavoda za rejo prasičev mora pisati plemenski zapisnik in mora vsako četrletje poročati o stanju zavoda.

Golice za plemenski zapisnik in za poročila daje c. kr. kmetijska družba v Ljubljani.

8.) Zavodi dobodo ta-le napis: „C. kr. kmetijske družbe kranjske zavod za rejo prasičev“.

9.) Poverjenec družbenega glavnega odbora si lahko ogleda zavod in pregleda plemenski zapisnik in druge beležke, kadar hoče. Ravno tako lahko odredi, kadar se mu zdi potrebno glede reje ali v zdravstvenem oziru, ter odpravi nedostatke.

Ako kak zavod za rejo prasičev ne izpolnjuje ktere-koli navedenih določeb, sme mu c. kr. kmetijska družba naložiti globo do 25 gld., če bi se to ponavljalo, pa zavod opustiti (zapreti).

C. kr. kmetijska družba v Ljubljani lahko da cepiti prasičke v zavodih. Ako jih zaradi tega kaj pogine, dá družba primerno odškodnino.

B. Postaje za rejo prasičev.

1.) Kmetijske podružnice, zadrage, občine, zanesljivi kmetovalci, ki lahko rede po enega mrjasca in vsaj dve svinji, morejo ustanoviti postajo za rejo prasičev.

2.) Prosilci dobodo po enega mrjaščka in dve svinjici v starosti 10—12 tednov za polovično kupno ceno (leta 1899. po 10 gld.). Prevozne stroške iz Ljubljane mora tudi plačati prosilec.

Kdor prasiče dobi, mora polovico vsote plačati takoj polovico pa v 14 dneh c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani.